

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Varii typi, ac symbola Deiparæ, qua Mater Dei est; sunt autem, quæ sequuntur, n. 22

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

Latinum nomen, Græca tamen significatione alludens: *Fiet*, inquit, *πόμνη hoc est vicus, non Roma.* & Nazianzenus orat. 42. quæ est 2. in Sanctum Pascha, quamvis doceat nomen Pascha apud Hebræos Transitus significare; commendat tamen eorum explicationem, qui eiusdem nominis etymon è Græca lingua petentes, illud ἀπό τῆς παύσεως, quod est pati, deducunt; ideoque ab eo quod Christus passus est, Pascha appellatam existimant. verba Nazianzeni cum de nomine Paschæ ageret hæc sunt. *Hoc Pascha*, inquit, *ab Hebræis iuxta eorum linguam nominatur (quæ vox transitum sonat) historica quidem ratione propter Israëlitarum ex Aegypto in Chanaanæam Regionem fugam, & migrationem: sin autem spirituales sensum spectemus, propter nostram ex his inferioribus ad superiora, atq; ad promissionis terram progressionem, & ascensum, quod verò in multis scriptura locis accidisse comperimus, ut vocabula quædam ab obscuriori sensu, ad apertiorum; atque à duriore sono ad elegantiorum, commodioremque immutata sint; idem hic quoque contingisse animadvertimus, quidam salutiferæ passionis nomen hoc esse arbitrati, ac deinde per littera χ in ψ & χ in κ mutationem, hanc vocem ad linguam Græcam accommodantes, hunc diem Pascha nominarunt. Atque hæc vox postea consuetudine, atque usu confirmata est; multitudine videlicet hoc verbum, ut magis pium calculo suo comprobante, hæcenus Nazianzenus. Neq; hic contendendo Pascha ab eo, quod est pati, derivatum; cum Hieronymus in cap 28 Matt. Phise inquit, non à passione, ut quidam arbitrantur; sed à transitu nominatur. sic ille. Sed id solum ostendo, eiusmodi nominum derivationes, atque accommodationes à Patribus interdum usurpari Epiphanius hæresi 29. nomen Iesu, quod est Hebraicum, non tantum Saluatorem, sed etiam medicum significare ex Græca etymologia docet, quod etiam Cyrillus Ierosolymitanus catechesi 10. & Basilus in asceticis tradiderunt, & nos c. 20. aliquid de hoc dicemus. & Ambrosius lib 1. de Abraham cap. 3. cum Augustino lib. quæst. super lib. ludic. 37. & Gregorio lib. 30. Moral. cap. 13. mysterium numeri trecentorum Gedeonis commilitonum (qui tamen Hebræi, & in libro Hebraica lingua conscripto recensentur) inuestigat, ex T littera, quæ apud Græcos crucis figuram exprimit, & hunc numerum significat, atque hæc quidem omnia eo spectant, ut*

ostendamus Patres interdum ex peregrina lingua aliquot mysteria scrutatos esse.

21 Et sanè si in hac voce rem ipsam penitus introspeciamus, dum Deiparæ dicitur Ave, quod est Gaude, seu lætare, omois planè uæ, seu miseræ immunis ostenditur: neque enim aliter perfectè gaudere posset, ideo enim Tobias oculis captus cum S. Raphaël in sua salutatione gaudium ei precatus esset, respondit: *quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video.* Sed si quispiam quærat à quonam uæ seu miseria libera, & immunis fuerit. Respondendum videtur à tribus præcipuè miseris eam alienam fuisse, nimirum à uæ culpæ originalis, à uæ cuiuscumque culpæ actualis, quamvis leuissimæ, & à uæ fomitis peccati, quem perpetuò extinctum habuit, ut c. 7. dicemus, quare non in congruè ab iis, qui singula huius salutationis verba festis B. Virginis accommodari docuerunt, quemadmodum & nos alibi diximus huiusmodi Ave, seu Gaude Conceptioni immaculatæ peculiariter accommodari posse tradunt; soli enim Virgini inter puros homines in sua conceptione lætandum est, cum singulari Dei privilegio caruerit originali culpa, quæ aliis luctum meritò affert propter multiplices eius ærumnas, ac miseras, quas S. Iob tragico quodam stylo c. 3. libri sui sub variis metaphoricis vberius persequitur, & deplorat, quemadmodum plerique Interpretes cum Gregorio in illum locum tradiderunt.

TYPI ALIQVOT, SEV SYMBOLA, quibus Deiparæ Virginis præstantia, qua Dei mater est significatur.

DENIQUE ad Deiparæ dignitatem aliqua 22
 Ex parte declarandam, quam ex Conceptione filij Dei est adeptæ, qui in eius utero ex purissimis ipsius sanguinibus carnem suscepit, sacris litteris, ipsa Virgo in sacris litteris, & à SS. Patribus variis typis, ac nominibus metaphoricis ductis, tum ex rebus, quæ in usum hominùm veniunt, tum ex rebus Deo consecratis appellatur, seu significatur. Quare Bernardus serm 3. Bernardus super Salve Regina plura nomina, quibus Deipara nominari solet, recenset his verbis. *Non solum Cælum, & firmamentum Dominæ verum intelligitur, sed aliis nominibus con-*

uenienter appellatur, & rerum vocabulis designatur, ipsa Tabernaculum Dei, Templum, Domus, Atrium, Cubiculum, Thalamus, Sponsa, Filia, Arca diluuii, Arca testamenti, Vrna aurea, Manna, Virga Aaron, Vellus Gedeonis, Porta Ezechielis, Ciuitas Dei, Caelum, Terra, Sol, Luna, Stella matutina, Aurora, Lucerna, Tuba, Mons, Fons, Hortus, Liliu[m] conuallium, Desertum; ipsa est terra promissionis lacte, & melle manans. Stella maris; Nautis quoque, via in mari, Sagena, Vinea, Ager, Arca, Horreum, Stabulum, & Praesepe, Subingale, Apotheca, Aula, Tarris, Castra, Aces, Populus, Regnum, Sacerdotium, Onispascua, Paradisus, Palma, Rosa, Fluuus, Portus, Columba, Columba, Vestis, Margarita, Candelabrum, Mensa, Corona, Sceptrum, Panis, Oleum, Vinum, Arbor, Virga, Cedrus, Cypressus, Platanus, Cinnamomum, Balsamum, Myrrha, Theus, Oliua, Nardus, Crocus, Fistula, Calamus, Storax, Soror, & Mater est; & ut breuiter concludam de hac, & ob hanc, & propter hanc totus munus factus est, & hac gratia Dei plena est, & per hanc homo redemptus est, Verbum Dei caro factum est, Deus humilis, homo sublimis, huc utque Bernardus. Similia encomia apud complures leguntur de Deipara, vt videre est apud Andream Cretensem, Epiphanium, & alios. Nos aliqua hic commemorabimus, additis Patrum testimonii, quieam ita vocare solent, adiecta interdum breui explicatione, quod etiam ad ea, quae in vniuerso hoc opere dicentur conducet, cum crebro de his, quae Virgini tribuuntur, ipsarum variis occasionibus mentio fit faciendae; quare, & lectorem huc remittimus

Typi quibus Mater Dei exprim.

Typi vero, seu symbola, quibus Deipara quatenus mater Dei est, exprimitur, quaeque in praesentia explicanda suscepimus, haec sunt.

- Paradisus voluptatis.
- Ciuitas Dei.
- Domus Sapientia.
- Aula Dei.
- Thalamus sponsi.
- Liber grandis, nouus, & obsegnatus.
- Ferculum Salomonis.
- Mons Dei.
- Mensum terra.
- Fons hortorum, & puteus aquarum viuentium.
- Fons lucis.
- Caelum Domini.
- Sanctuarium Dei.

Tabernaculum sui Creatoris.
 Tabernaculum sacerdotis.
 Templum Domini.
 Sacrarium Spiritus sancti.
 Sanctissima Trinitatis noble trichinium.
 Mensa panum propositionis.
 Vrna aurea.
 Arca testimonij.

PARADISVS VOLVPTATIS

IMPRIMIS Deipara dicitur, PARADISVS VOLVPTATIS Gen 2, quam Deus omnibus gratiae voluptatibus cumulauit, quaeque summam hominum voluptatem, ac delicias nobis protulit, ideo sanctus Iacobus in sua Liturgia Virginem sic affatur: Tibi, quae es templum sanctificatum, PARADISVS spiritualis, &c. vniuersa creatura gratulatur. Ephraem oratione de Deipara ad eandem: Ave, inquit, PARADISE deliciarum, totiusque amantatis, & immortalitatis: Ave lignum vitae gaudium, & voluptas. Chrysippus oratione de Virgine: Ave, quae es HORTVS Patris. Andreas Cretensis oratione de Annuntiatione Deiparam dicit esse: Intellectualem visum salutis nostra lignum PARADISVM, quae ipsius Hortus Eden colonum, Christum (inquam) Dominum intra se habet figuris in ea a umbratum, qui ineffabili quadam potentia fluminis instar viuiparum vicium tuum egressus, quatuor velut intus per Euangelium suum orbis faciem irrigauit ita Andreas. Iuem: Gaudet, inquit, sancta terra virginea, ex qua nouus Adam formatur, qui veterem Adam seruat. Damascenus orat. 2. de doct. Vug. Hodie, inquit, Eden nouus Adam PARADISVM suscepit animatum, in quo sublata est condemnatio, in quo plantatum est lignum vitae, in quo operata sunt nostra nuditas. Idem oratione 1. de doct. In hoc PARADISO, inquit, non patuit serpentis aditus. haec Damascenus. Proclus Episcopus Constantinopolitanus de Deipara: Haec, inquit, spiritualis est secundi Adam PARADISVS. Ambrosius in psalmum primum: Inter multa, inquit, ligna, quae erant speciosa ad aspectum, & bona ad escam, etiam lignum vitae terra produxit in medio PARADISI, vt caetera ligna eius viriditate florent. Quid esse hoc lignum dicimus, nisi per quod nobis salus venit? & lignum hoc TERRA produxit, quia eum Virgo generauit, quae erat terra, & mox. IESVS est lignum vitae. lignum sapientia plantatum in vtero Virginis voluntate Patris. haec Ambrosius. Rupertus libr. 4. in Cant. pulchre ea, quae de Paradiso terrestri in sacra Genesi scribuntur, Virgini

23
 Genes. 1.
 Paradiso
 voluptati
 Maria
 S. Iacobi
 Ephrem.
 Chrysip.
 And. Cret.
 Eccl.
 Bas.
 Pe.
 Damasc.
 Proclus.
 Ambros.
 Rupertus.
 Virgini

Virgini accomodat, & fusè prosequitur; quomodo nimirum Virgo sit nouus Paradisus celestis à Deo plantatus, & quo modo in ea formauerit hoiuicem, & ex ea cunctarum germina gratiarum, & cunctarum exemplaria virtutum produxerit; Christum quoque, qui est lignum vitæ, & fluuius, ex ea egressus sit, qui lætificat Ciuitatem Dei, qui inde diuiditur in quatuor Euangelia. Bernardus sermone 2. de Aduentu, cum Deiparam per virgam significari probasset, subiicit, eam esse lignum vitæ: *ò verè, inquit, LIGNVM VITÆ quod solum fuit dignum portare fructum salutis: hæc ibi.* Sanctus Bonauentura in Litanij Beate Virginis, eam ARBOREM VITÆ FRVCTIFERAM vocat, fortasse ad Arborem vitæ in Paradiso voluptatis alludens. Idem in speculo beate Virg. Cap. 5. agens de gratia Deiparæ, quæ spiritualibus delictis eam tanquam Paradisum repleuit, sic ait: *Gratia mentem, & animam Maria fecit deliciosam delictis spiritualibus tanquã Dei viuis spirituales PARADISVM, iuxta illud Ecclesiastici; Gratia sicut Paradisus in benedictionibus, verè Paradisus Dei fuit in benedictionibus multiplicium delictiarum spiritualium, de quibus etiam B. Bernardus ait: Quid ni delicias dixerim decus virginitatis, cū munerè fecunditatis, in signo humilitatis, distillantem caritatis fauim: misericordia viscera, plenitudinem gratia prerogatiua gloria singularis. hæc Bonauentura.*

Bernardus

Bonauent.

Eccles. 40.

Bernardus

Petr. Dam

Genes. 2.

Deipara

delictis affluit.

Cant. 8.

*Altissimus, in quibus ipse reperit puritatem? nunquid in constellatione, vel semillatione stellarum quædam alia conuertuntur? in sanguinem, alia cadunt de celo, alia in tenebras obscurantur? nunquid in aere, vel igne, vel aëni? Nequaquã, quia nõ in igne Dominus; non in commotione Dominus; non in spiritu Dominus si verax est ille, qui curru igneo, & equis igneis est assumptus in Cælum Nunquid in aquis, ubi furans, & tortuosus leuiathan immoratur, aut in terra, qua sub maledicto Adæ spinas emittit, & tribulas? Non est LOCVS VOLVPTATIS, nisi uterus Virginis. Ex hoc egreditur humanitate, quia vestitus cilicio nostra mortalitatis visibilis humanis oculis apparuit, & de Virgine virgam, de libro autem generationis lineam faciens, diuinitatis hamum inuenit, quem carne operuit virginali, ut draco magis illeceus ad carnem ferrum diuini numinis subsentiret. hucusque Damianus. Sanctus Chrysostomus oratione in Annunciatione introducit Deam mittentem Gabrielem ad Virginem, eiq̃ue dicentem: *Vade ad PARADISVM meam ratione pradam. Et Sophronius de Assumptione: Verè inquit, Virgo HORTVS DELICTARVM, in quo constituta sunt vniuersa florum genera, & odoramenta virtutum, sicque conclusus, ut nãsciat volari, neque corrumpi ullis insidiarum fraudibus. Fons itaque signatus sigillo totius Trinitatis, ex quo fons vitæ manat, in cuius lumine omnes vidèbimur lumen, cuius perfecta emissio vteri superiorum ciuium omnium est Paradisus, hæc ille. Quid tu ergo Deipara sit paradisi, cuius emissiones sunt Paradisi, hoc est, quæ nobis Christum genuit, qui est nostra beatitudo; quod infra vberius declarabimus.**

CIVITAS DEI.

Hæc est Ciuitas Dei psalm. 47. nimirum filij Dei qui inter tres diuinas personas peculati quadam ratione Deus noster ob assumptam humanitatem dicitur; & ita Bernardus sermone 2. de Assumpt. vocat illam, CASTELLVM Iesv. Georgius Nicom sermone de oblatio. vocat CIVITATEM DEI animatam. Chrysostomus loco citato ex persona Dei ad Gabrielem Archangelum: *Vade, inquit, ad animatam Ciuitatem (id est Virginem sanctissimam) de qua loquitur Propheta: Gloriosa ciuitas sunt deus Ciuitas Dei: sic etiam appellatur à S. Antonino 4. part. tit. 15. cap. 3. §. 1. & 2. Est enim Deipara CIVITAS summa, à Deo singulariter munita, pulcherrima, omni virtutum, & gratiarum genere tanquam spiritualibus diuitijs amplissimis.*

Qua Virgo, & hamo captus daemion.

Chrysost.

Sophron

Virgo dicitur Ciuitas Dei nostri. Psalm. 47. Bernardus Georg. Nico. Chrysost.